

Ob obletnici velikega Prešerna

8. februarja mineva 126 let, kar je zatisknil oči največji slovenski poet vseh časov, mislec in narodni buditelj — nemrtvi dr. France Prešeren. Ta dan slovenski narod z vso pravico proslavlja kot svoj kulturni praznik.

Ce razmišljamo o smislu tega praznovanja, moramo hkrati poudariti dejstvo, da se je misel, naj bi obletnica Prešernove smrti postala slovenski kulturni praznik, rodila prav v času, ko je bil naš narod na največji preizkušnji, ko mu je pretila največja nevarnost uničenja. Takrat, v NOB je Prešernova misel zaživelja v srcih naših ljudi močneje kot kdajkoli prej. Spodbujala je borce in vse poštene rodoljube v smislu njegove spodbudne in edino utemeljene besede v znani pesnitvi Krst pri Savici, ki so postale geslo — manj strašna noč je v črni zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovci.

Njegove pesmi so postale blagoglasnejše kot katerokoli drugo spodbujanje. Postale so vizija naše narodnoosvobodilne

borbe in vsebina naših stremljenj. Prešeren je bil idol pokolenja, ki je s puško v roki uresničevalo preroške misli njegovih globoko filozofskih, a vendar preprostih verzov.

Od takrat so pretekla že tri desetletja, ki so marsikaj spremila. Prešerna še vedno cenimo in spoštujeemo kot največjega slovenskega pesnika. V naši vsakdanosti pa se ga kljub temu premalo spominjamamo. K njemu se odpiramo le ob njegovih obletnicah — v dolžen spomin in pieteto. Kot da smo pozabili kaj nam je pomenil nekoč?

To trditev lahko opiramo na vrsto dejstev, ki že skoraj ne vznemirajo več ne kulturnih delavcev in ne slovenskega človeka. Podoba sodobnih kulturnih dosežkov v katere so se namečo lahko vtihotapile razne problematične, tako po vsebinai kot po obliki, modne muhe, ne kaže nič drugega kot plitvino duha in presenetljivo nespoštovanje kulturne preteklosti. Mar ni to žalitev spomina in ugleda tudi velikega Prešerna?

Prešeren ve tudi danes kaj povedati. On še ni preživel — niti to kdaj pa kdaj problematično potrošniško družbo. S svojimi deli, ki štejejo nekaj tudi v svetovni zakladnici literature in kulture, se je dvignil v svečanost. Povzdignil je sebe in svoj majhen narod do takšne stopnje, da smo mu lahko večno hvaležni.

In če globlje razmislimo o sebi in svoji usodi, ali nam niso prav Prešernove humanistične in rodoljubne ideje utrle pot v mednarodni vrh kulture?! In kaj pomeni Prešeren danes za naše zamejce v Avstriji in Italiji, kaj za naše zdomec v tujini? Njegova pesem je še vedno in vse bolj klic vesti, vir samozvesti, ponosa in trdoživosti. Z njim nas hrabri doma in v tujini, povezuje in združuje.

Ko danes razmišljamo o njem, si ne moremo kaj, da ne bi pomislili kako lepo bi bilo, če bi bil živ. Zelo bi ga potrebovali.

Spomnimo se ga torej obletnici s spoštovanjem in priznajem. Oplajamo naše misli in dela z njegovimi idejami. Prešeren je naš ponos, naša kultura in naš resnični, humanistični vsakdan.

Skladno z ustavnimi načeli in v zvezi z 28. členom samoupravnega sporazuma o družtvu v DO, objavljamo

Plan dela odbora SDK v letu 1975

JANUAR

- obravnavava osebnih prejemkov, ki bremenijo materialne stroške, konto 401-6 po planu in posebej določenih postavkah,
- tekoče zadeve

FEBRUAR

- obravnavava inventurnega elaboratorja,
- obravnavava dolžnikov in upnikov,
- obravnavava zaključnega obračuna in poslovnega uspeha 1974,
- tekoče zadeve

MAREC

- obravnavava programa za stabilizacijo,
- obravnavava varnosti pri delu in splošne varnosti,
- obravnavava kvalitete in reklamacij,
- tekoče zadeve

APRIL

- obravnavava obračuna I—III 1975,
- obravnavava potnih stroškov v državi konto 401-5, 401-6, 403-0 po planu,
- obravnavava stroškov reklame in reprezentance konto 405-0, 406-0 po planu in po določenih postavkah,
- tekoče zadeve

MAJ

- obravnavava izvajanja plana investicij,
- obravnavava potnih stroškov v tujini konto 401-7, 403-2 po planu,
- reklamacije iz inozemstva,
- tekoče zadeve

JUNIJ

- obravnavava upnikov in dolžnikov,
- kontrola izvajanja plana za stabilizacijo,
- obravnavava skladiščnih zalog in nekurantnih materialov,
- tekoče zadeve

JULIJ

- obravnavava polletnega obračuna (I—VI),
- obravnavava osebnih dohodkov in izplačil za pogodbena dela,
- tekoče zadeve

AVGUST

- tekoče zadeve
- obravnavava trošenje sredstev iz sklada skupne porabe — poročilo predst. sveta za družbeni standard,
- tekoče zadeve

SEPTEMBER

- obravnavava trošenje sredstev iz sklada skupne porabe — poročilo predst. sveta za družbeni standard,

OKTOBER

- kontrola izvajanja plana za stabilizacijo,
- obravnavava period. obračuna (I—IX),
- tekoče zadeve

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nagrajevanje za minulo delo in stalnosti pri DO

V letu 1974 smo imeli poleg obračuna osebnih dohodkov po sprejetih kriterijih in merilih še dva dodatka, in sicer dodatek na kvalifikacijo ter dodatek na stalnost. Oba omenjena dodatka sta bila v fiksнем znesku.

Samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov lesne industrije ter sindikalna lista SRS nam dodatka na kvalifikacijo ne dovoljujeta, predlagata pa dodatek na minulo delo in dodatek na stalnost pri DO, vendar ne v fiksnih zneskih temveč v procentih na osebni dohodek.

Naš samoupravni sporazum o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke v DO ter sklep Sveta za gospodar-

jenje nam določata sledeči način obračuna dodatka za minulo delo in stalnost pri DO:

1. Delavcu se prizna dodatek za stalnost pri DO na osnovno obračunsko postavko, in sicer:

let delovne dobe	%
od 1 — 5	1
5 — 10	2
10 — 15	4
15 — 20	6
20 — 25	8
25 — 30	10
nad 30	12

2. Delavcu se prizna dodatek za stalnost pri DO na osnovno obračunsko postavko, in sicer:

b) Za tiste, ki nimajo vseh plačanih dni v mesecu, se jim dodatki odračunajo za vsak dan odsotnosti.

c) V odsotnost se šteje bolovanje in vsi neplačani izostanki.

d) Dodatki veljajo za polni delovni čas. Če delavec dela skrajšani delovni čas, se mu dodatki odračunajo tudi za te ure.

e) Pravico do dodatka dobijo delavec 1. naslednjem mesec, ko izpolni pogoj.

Zaradi boljšega pregleda je priložena tabela, iz katere so razvidni mesečni zneski po kategorijah in pripadajočih procentih. Tabela je sestavljena za poprečno število ur v letu — 184 ur.

TABELA DODATKOV ZA MINULO DELO IN STALNOST PRI DO 184 ur

Kategorija	Za minulo delo						Za stalnost pri DO		
	1 %	2 %	4 %	6 %	8 %	10 %	12 %	2,5 %	5 %
II	18,25	36,45	72,95	109,40	145,85	182,35	218,80	45,60	91,15
III	19,45	38,85	77,70	116,60	155,45	194,30	233,15	48,55	97,15
IV	20,60	41,20	82,45	123,65	164,10	206,10	247,30	51,50	103,05
V	22,10	44,15	88,30	132,50	176,65	220,80	264,95	55,20	110,40
VI	23,70	47,45	94,85	142,30	189,75	237,15	284,60	59,30	118,60
VII	25,35	50,65	101,35	152,00	202,70	253,35	304,05	63,35	126,70
VIII	27,10	54,25	108,50	162,70	216,95	271,20	325,45	67,80	135,60
IX	28,90	57,85	115,70	173,55	231,40	289,25	347,10	72,30	144,60
X	30,85	61,65	123,35	185,05	246,70	308,40	370,05	77,10	154,20
XI	32,75	65,55	131,10	196,60	262,15	327,70	393,25	81,90	163,85
XII	34,95	69,95	139,85	209,75	279,70	349,60	419,50	87,40	174,80
XIII	37,35	74,70	149,40	224,10	298,80	373,50	448,20	93,40	186,75
XIV	39,85	79,75	159,50	239,25	319,00	398,70	478,45	99,70	199,35
XV	42,55	85,10	170,15	255,25	340,30	425,40	510,50	106,35	212,70
XVI	45,95	91,90	183,85	275,75	367,70	459,65	551,55	114,90	229,80
XVII	50,25	100,55	201,05	301,60	402,15	502,70	603,20	125,65	251,35
XVIII	57,35	114,75	229,50	344,20	458,95	573,70	688,45	143,40	286,85
XIX	73,50	147,05	294,10	441,15	588,20	735,25	882,30	183,80	367,65

5,000.000 dolarjev od izvoza v 1974. letu

Da bi lahko ocenili (ne) uspešnost našega izvoza v 1974, poglejmo najprvo končne rezultate:

Finančni rezultat:

Celotna vrednost izvoženega blaga je 82,888.600 N din (cca 5,000.000 dolarjev) ali 84 % od planirane vrednosti. Rezultat je v primerjavi z 1973. letom za 10 % boljši. Od celotne vrednosti prodaje odpade na izvoz 39 %.

Količinski rezultati po vrsti iz voženih izdelkov:

— opažne plošče:	269.705 m ²	(67 % od plana)
— žagan les:	16.749 m ³	(70 % od plana)
— vratna krila:	29.110 kom	(53 % od plana)
— vhodna vrata:	5.819 kom	(ni planirano)
— mize »TRESTLE«:	412 kom	(ni planirano)

Vrednost izvoženega blaga po izdelkih:

	1974	1973
— opažne plošče	41 %	59 %
— žagan les	41 %	27 %
— vratna krila	11 %	14 %
— vhodna vrata	7 %	

Vrednost izvoženega blaga po državah:

	1974	1973
— Švica	39 %	54 %
— Tunis	19 %	1 %
— Z. Nemčija	10 %	12 %
— Italija	10 %	12 %
— S. Arabija	9 %	1 %
— Madžarska	7 %	
— Grčija	4 %	14 %
— Avstrija	2 %	6 %

Iz tega glasi, da smo v letu 1974 izvajali v:

	1974	1973
— razvite dežele:	65 %	98 %
— nerazvite dežele:	28 %	2 %
— države SEV-a:	7 %	

— v konvertibilnih valutah je bilo prodano 96 % blaga (1973: 86 %),

— izvozili smo 593 vagonov blaga (2 % manj kot v 1. 1973),

— direktno smo izvozili 74 % od celotne vrednosti blaga.

Ce primerjamo finančni rezultat s planom za 1974. leto, vidimo da je bil izvoz za 16 % slabši od predvidevanj. Ta razlika bi bila nekoliko manjša, v kolikor bi se lahko hitrejše prilagodili potrebam zunanjega tržišča. Glavni vzrok, ki je vplival na zmanjšanje prodaje pa je splošno poslabšanje prodajnih pogojev v večini držav Zahodne Evrope. Težka gospodarska situacija v teh državah je vplivala na občutno zmanjšanje gradbene de-

poslabšanih pogojev ostali prisotni na tržiščih in da so se ponovno afirmirali kot dobri poslovni partnerji. (Znane so posledice napuščanja in cena občasnega delovanja na zunanjih tržiščih.)

Mi smo med tem ostali brez možnosti uspešnega nadaljevanja izvozne aktivnosti. Cilj in naloge

so jasno povedani. Za uspeh je potrebno razumevanje in takojšnje delovanje vseh, kateri lahko izboljšajo stanje, od katerega ne pričakujemo rezultatov iz leta 1974, še manj pa rezultatov, kateri se od nas pričakujejo v letu 1975. Ker smo že v času, ko bi že morali izvažati in ker niso ustvarjeni pogoji za uspešno delo, se bojimo, da bomo zamudili, kar nikakor ne bi smeli.

P.

vajo načelo, da je veriga le tako močna kot zdrži najslabši člen v verigi. Zaradi večvrstnih izračunov nosilnosti, maksimalne dopustnosti in dodajanja varnostnih faktorjev pride do prevelikih presekov, s čimer je podano večje tratenje lesa, ne da bi se tega dodata davedali.

Nudita se dve možnosti za gospodarjevo uporabo konstrukcijskega lesa. Po eni strani je treba strokovno preštudirati problem izboljšave konstrukcijske rešitve same, kar je zadeva projektantov in statikov. Po drugi strani pa se mora opraviti ekaktna klasifikacija in sortiranje lesa s pomočjo merjenja in sortiranja po mehanskih sposobnostih lesa.

Kako sedaj sortiramo les, vemo. Ocenjujemo ga s prostim očesom in naj bi na deski našli različne napake, ki so na površini lesa. Ta način sortiranja imenujemo — vizualno sortiranje.

Določanje trdnosti lesa na ta način, da se sortira glede na število grč, smolnih kanalov, polklin, obarvanost, ostrorobnost, je manj uporabno, kajti eden od zelo važnih faktorjev za določanje trdnosti, namreč specifična teža (gostota) in potek lesnih vlaken, se na tak način ne dajo določati. Lahko se opravijo samo zapažanja glede na zunanj izgled lesa, ne more pa se ugotoviti notranjih lastnosti.

Zaradi nezanesljivih podatkov vizualnega sortiranja se je že dalj časa iskal način, kako bi določali trdnost lesa z neko strojno napravo, ki bi bila vključena v proizvodni proces.

Že pred sedemdesetimi leti in večkrat kasneje so različni raziskovalci tehnologije lesa potrdili, da sta togost in rušilna trdnost lesa v zelo tesni medsebojni odvisnosti. Vendar so se šele leta 1958 ponovno oprijeli tega doganjaju nekateri strokovnjaki v ZDA in Angliji z natančnejšo obrazložitvijo in ugotovitvijo, da obstaja zelo velika korelacija med modulom elastičnosti in trdnostjo lesa, neodvisno od grčavosti lesa. S tem je bila podana možnost merjenja trdnosti lesa, ne da bi moral opravljati izključno rušilno probo, katero lahko izvedemo le v laboratoriju. Namreč modul elastičnosti je možno prav tako povsem natančno določiti s pomočjo kratkotrajne lažje obremenitve na upogib, ne da bi bilo potrebno les obremenjevati do porušitve.

Dokaz omenjene lastnosti je služil pri snovanju in konstruiranju strojne naprave, ki naj kontinuirano meri trdnosti lesa. Strojna naprava v bistvu omogoča naslednje:

- zmanjšuje nezanesljive faktorje vizuelnega sortiranja,
- beleži prikrite napake takih elementov, ki so navidez neoporečni,
- meri in ovrednoti vizuelno sortirani izmeček,
- eliminira najslabše kose, ki sicer zajamejo vrednost celotne posiljke,
- ne poškoduje lesa v času preizkusnega postopka,
- povečuje uporabnost lesa, tržno možnost in vrednost lesa, ker je sortiran po trdnostnih razredih.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Obisk gradbenikov

Z namenom, da čimbolj spoznajo naše izdelke, smo 24. 1. 1975 organizirali obisk predstavnikov GIPOSS iz Ljubljane. Zastopane so bile DO SGP Sava Jesenice, SGP Projekt Kranj, GP Tehnika, Obnova in Gipos iz Ljubljane s skupno štirinajstimi udeleženci. Želeli smo predstaviti predvsem naše nove izdelke, opozoriti na naše perspektivne možnosti ter seveda slišati njihove ocene in stališča.

Uvodno besedo je imel tov. direktor, ki je vse prisotne lepo pozdravil in v nekaj besedah predstavil našo delovno organizacijo. Nato jim je tov. Repe iz projektično razvojnega biroja predstavljal program vrat, tj. vratna krila, notranja, vhodna in garažna vrata. Svoje izvajanje je osredotočil na suhomontažna furnirana vrata — sistem Bled, ki je bilo spremljano z demonstracijo vgrajevanja. Prikazane so bile tudi rešitve nadsvetlobe ter vrata za sanitarije.

V nadaljevanju se je razvila diskusija, kjer so bile predlagane rešitve v glavnem v redu sprejetje, prigovori so bili predvsem glede širine podbojev, kjer bi se morali prilagoditi na širine, ki se zahtevajo. Močno je bila poudarjena potreba po montažni grupi in bi jo morali čimprej organizirati. Montažna grupa bi morala opravljati montažo oken, vrat ter tudi ostalih montažnih elementov, kot so predelane stene, fasadne stene itd. Dogovorili smo se tudi, da skupno napravimo primerjalno kalkulacijo med suhim in mokrim vgrajevanjem vrat odnosno stavbnega pohištva v celoti.

Nato jim je tov. Prevc, vodja projektično razvojnega biroja predstavil oba opažna sistema, tj. LOMO in STIK-4. Svoja izvajanja je popestril z barvnimi diapozitivimi. Zanimanje za opažne sisteme je bilo in v diskusiji so bila razčlena tudi mnoga tehnična vprašanja. Nakazana je bila tudi razvojna pot opažnih sistemov s področja sten in rešitev za stropne.

Poleg tega jih je tov. Prevc na kratko seznanil s proizvodnjo iso-span oblikovnikov, garažo v paketu in perspektivno proizvodnjo strešnih nosilcev.

Vsak udeleženec je dobil tudi mapo propagandno-tehničnega materiala o vseh naših izdelkih s ceniki, da bodo lahko še na svojih delovnih mestih odnosno organizacijah spoznali naše DO tudi svoje sodelavce.

Program dela smo zaključili z ogledi, in sicer najprej pri TOZD Trgovina, kjer je bil postavljen lahki opažni sistem STIK-4. Ogledali smo si garažo v paketu ter program vrat. Vodja TOZD Bled Jože Kastelic je nato vse udeležence povabil na ogled proizvodnje vrat, ki je napravila posebno dober vtip, predvsem zaradi obsežnosti, urejenosti tehnologije, točnosti izdelave.

Z ozirom na udeležbo smatramo, da smo svoj namen dosegli, saj je bilo med štirinajstimi udeleženci največ projektantov, vodij birojev, tehnologov, skratka oseb, ki v večini primerov odločajo o uporabi in izbiro materiala pri gradnji.

Ob tej priliki moramo poudariti, da smo podobne razgovore že imeli v lanskem letu s SGP Gorica, SGP Sava Jesenice, Gradis Jesenice, GP Vrhniška ter SGP Gorenje Radovljica, ki so prav tako dobro ocenili naše izdelke. Te dni smo imeli tudi že prve kontakte s posameznimi gradbenimi podjetji, kar kaže na ugoden rezultat obiskov.

Jaka Repe

Novo v postopkih

Določanje kvalitete konstrukcijskega lesa

Ob priliku ogleda proizvodnje strešnih nosilcev Gang Nail pri firmi Traenko v Odensu na Dansku smo se prvič lahko seznamili s strojno napravo, ki je v Evropi še prava redkost sicer pa izredno zanimiva, saj avtomatsko klasificira les po trdoti. Ta način dela, torej merjenje in sortiranje lesa po mehanskih lastnostih, se je najprej razvil v angleškem jezikovnem področju, zato je poznan pod pojmom »Stressgrading«. Ker se v našem podjetju prav tako dnevno ukvarjam z žaganim lesom na menjenim gradbeništvu ali bolje rečeno z lesom za raznovrstne konstrukcijske rešitve in tudi sami že ali pa bomo proizvajali konstrukcijske elemene (plošče, opažni nosilci LOMO, strešni nosilci GN in dr.) bo za marsikoga zanimivo, če si ta nov postopek nekaj natančneje ogledamo.

Iz informacij, katere dobivamo od zunanjih poslovnih partnerjev in iz tujih strokovnih časopisov vidimo, da so naši direktni konkurenți na evropskih in sev. afriških tržiščih v veliko boljšem položaju, ker je cena lesno industrijskih sorazmerni spremjalja cena surovin. Rezultat njihovih skupnih prizadevanj je, da so nadaljevali s prodajo, da so v

dejstvo vse bolj vodi k razmišljaju, kako najbolj gospodarno uporabljati konstrukcijski les.

Ugotavljamo, da so skoraj vse lesne konstrukcije predimenzionirane, ker sedanj način sortiranja lesa ne daje statikom zanesljivega podatka, zato upošte-

Plan dela odbora SDK v letu 1975

(Nadaljevanje s 1. strani)

NOVEMBER

— obravnavava izvajanja plana investicij,
— obravnavava poročil komisij za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti,

— tekoče zadeve

DECEMBER

— obravnavava inventur. elaborata,
— obravnavava reklamacij,
— kontrola izvajanja plana za stabilizacijo,
— obravnavava stroškov po kontih 401-5, 401-6, 401-7, 405-0, 406-0,

Pod tekoče zadeve se razumejo zadolžitve po pravilniku SDK člen 11, ki v planu niso opisane. Odbori samoupravne delavske kontrole po TOZD naj prilagodijo plane dela za leto 1975 po svojih specifičnih pogojih. Prosimo člane vseh delovnih skupnosti, samoupravne in izvršilne organe, kakor tudi vse družbenopolitične sile, da po svojih močeh pripomorejo k čim boljšemu in uspešnejšemu delu odbora samoupravne delavske kontrole.

Predsednik SDK
ing. Banko Stefan

Proizvodnja suhomontažnih podbojev SM - 3 je končana

Več let je že minilo, kar se je pojavila potreba po podboju, ki bi se montiral po končanih vseh gradbenih pa tudi pleskarskih delih. Tako smo tudi v našem podjetju začeli že pred leti razmišljati o suhomontažnem podboju. V zahodnih državah je ta proizvodnja že nekako stekla, po stavbah so se že montirali podboji. Kot vsak nov izdelek, tako je tudi suhomontažni podboj prišel na razne razstave in na lesne sejme. Videlo se je, da je to izdelek, ki bo v prihodnosti zamenjal stari klasični masivni podboj. Tudi mi, ki smo obiskali razne sejme, nismo stali ob strani. Videli smo potrebo in ugotovili prednosti suhomontažnega podboja. Ogledovali smo podboje, zbirali prospekte, se pogovarjali o merah in pa kar je še posebej važno, ali bo trg, ki ga imamo mi, sprejel to novitet. Po daljših razpravah v podjetju in pa v sodelovanju z nekaterimi gradbeniki, se je odločilo, da se pripravi nekaj prototipov suhomontažnega podboja. Ni bilo dosti, da smo obiskali sejem, da smo zbirali prospekte, pač pa je bilo še dosti dela, ki ga je bilo treba opraviti, da so se naredili prvi prototipi suhomontažnega podboja. Za uskladitev mer, izbiro primerne konstrukcije, je poskrbel razvojni biro, prototipe pa je izdelala prototipna delavnica. Prve podboje smo imenovali SM-1, drugi prototip je bil SM-2. Po odpravi še nekaterih pomanjkljivosti pa se je izdelal podboj, ki ga izdelujemo danes z imenom SM-3. Ko smo izdelali prve podboje in preštudirali tehnologijo, je bilo treba narediti izbiro strojev. To je bila zelo odgovorna naloga za tehnični kader tovarne Bled. Poleg izbire strojev in izdelave tehnologije je bilo treba izbrati in naročiti tudi rezila, profilne rezkarje in razne svedre za obdelavo teh podbojev. Izbrani stroji so začeli prihajati sredi lanskega leta. Kakor so prihajali stroji, tako se je tudi vršila montaža, že po prej predvideni tehnologiji. Sedaj so stroji že vsi montirani med seboj so povezani z ganimi transportnimi valji. Tako je potrebno le malo število delavcev za izdelavo pokončnikov, prečnikov in oblog. Z odpravo še nekaterih pomanjkljivosti in izdelavo enega transporta, bo linija popolnoma avtomatična.

Sedaj pa še o podboju, kakšen pravzaprav je. Ta odstavek velja le za zaposlene, ki podboja še niso videli, ali za zaposlene izven naše TOZD. Novi podboj izdelujemo iz iverice debeline 25 mm, furnirane na obe strani. Obloge so masivne, izdelane iz eksotičnega lesa, so enake pripirne kot tudi okrasne. Kot vezi podboja so napravljene tako, da ima pokončnik brazdo, v katerega se vstavi ravno prirezan prečnik in se z vijaki privije. Kotne vezi oblog so ravno tako med seboj privite z vijaki. Furnirano vratno krilo ima montirano ključavnico in dva nasadila 14,5 mm. Za mehko in dobro zapiranje skrbi tesnilo, ki je vdelano in montirano v elemente podboja. Podboj kot tudi vratno krilo je že lakirano in embalirano v kartonsko embalažo.

Da bi vse te elemente lahko izdelali, je študij dela izdelal naslednjo tehnologijo. Iverice dolžine 2050 × 930 × 25 mm zafurniramo na obe strani, nato jih pravokotno obrežemo in zložimo v depoje višine 80 cm. Vsa ta dela opravljamo na strojih za izdelavo vratnih kril. Depoje oz. furnirane iverice pripeljemo k stroju za narezovanje širine podboja. Stroj, ki narezuje širino, je popolnoma avtomatičen, je tudi zelo natančen. Na tem stroju se postopek prične in tako potuje elemente do naslednjega stroja za robno furniranje. Nato sledi profiliranje pokončnika, robni prerez in izdelava brazde, nato pa še izdelava

izvrtin za vijke in končno brušenje elementov. Tako potuje element za elementom, od stroja do stroja. Treba pa je izdelati še oblage, ki se izdelujejo ravno tako več ali manj na tekočem traku. Ko so elementi podboja strojno obdelani, suhobrušeni jih peljemo na lakiranje.

V lakirnici se najprej obrizgajo robovi podbojev z ene strani in robovi okrasnih oblog z obre strani. Nato gredo skozi lakirno linijo na lakiranje po istem postopku kot vratna krila. Najprej se nanese osnovni lak z valjčnim strojem in ko se osnova posuši v kanalu, gre na brušenje in na koncu se nanese pokrovni lak s polivanjem. Uporabljamo v glavnem contilack in pa Herbol lak.

Po lakiranju se prične komplecacija, montaža nasadil in pripirne ploščice, na kar pa še vstavljanje tesnila. Tako so pripravljeni vsi elementi za embalažo. Embalaža, kot sem že omenil, je kartonska, v katero se lepo zložijo vsi potrebeni elementi v razstavljenem stanju za en podboj. V vsakem paketu je tudi vrečka, v kateri je lepilo, vijke in plastični čepi za pokrivanje odprtih vijke. Kartonsko embalažo lepo zapremo, jo zlepimo, na celo paketa pa prilepimo etiketo, na kateri so vsi potrebeni podatki o velikosti in vrsti podboja.

Kocjančič - Pretnar

Sestanek s štipendisti

Dne 31. januarja 1975 smo imeli sestanek s štipendisti naše delovne organizacije. Na sestanku se je zbralo 13 štipendistov. Več jih je opravičilo zaradi izpitov.

Podoben sestanek organiziramo vsako leto med šolskimi po-

čitnicami z namenom, da se pogovorimo o uspehih in problemih, ki jih imajo štipendisti pri učenju.

Uvodni govor je imel tov. direktor, v katerem je poudaril skrb naše delovne organizacije za vzgojo kadrov, na kratko je obrazložil organizacijo podjetja ter ekonomsko problematiko v zvezi s splošnim stanjem v svetu. Priporočil je, da si v šoli pridobjijo čimveč znanja, katerega

bodo lahko koristno uporabili v praksi ter potrebo po še tesnejšem sodelovanju s podjetjem.

Po tem smo jim na kratko razložili nov samoupravni sporazum o štipendiranju, na kar se je razvila kratka debata.

Po razgovoru smo predvajali diafazitive o proizvodnji našega podjetja, nato pa smo se odpreljali v Bohinj, kjer smo si ogledali proizvodnji TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica.

Sklepi samoupravnih organov

SKUPNI DELAVSKI SVET (9. 1. 1975)

1. V delegacijo DS SOZD so bili na predlog TOZD in sveta delovne skupnosti skupnih služb imenovani:

TOZD Bohinj: Janez Žitnik, Stanko Hodnik in Zalka Čufer
TOZD Bled: Andrej Trojar, Ciril Kocijančič, Ivan Bernard
TOZD Podnart: Franc Sitar, Alojz Tomažin, Pavla Urbanč
TOZD Mojstrana: Janez Milonik, Jože Makovec, Peter Robič

TOZD trgovina: Marija Gričar, Metka Poljanec in Otorino Šorli

DSSS: Stanko Iskra, Jaka Repe in Drago Pauluša

V DS SOZD delegiramo 3 delegate.

2. Obranaval je inventurni elaborat ter v zvezi s tem sklep za sveta za reklamacijo in inventuro in odbora SDK. Nanju apelira, da sklepe čimprej uresničita in o tem poročata SDS.

3. Stalna komisija za odprodajo osnovnih sredstev naj čimprej organizira odprodajo osnovnih sredstev in nekurantnega materiala.

4. Potrdil je reklamacijo vrat (stroški za premontažo na sadil in okovja) v znesku DM 983,24.

5. SDS nalaga komisiji za izdelavo sanacijskega programa, da v programu predvodi glede discipline določene sankcije. SDS ugotavlja namreč, da prepričevanja in prošnje za boljše delo ne pridejo uspehov. Zato naj bo iz programa razviden način rešitve neurejenih razmer.

6. Sprejel je pravilnik o samoupravni delavski kontroli.

7. Na predlog sveta za družbeni standard je sprejel stalno pokroviteljstvo smučarskega tekmovanja v spomin Tomaža Godca.

8. Parc. št. 881 k. o. Boh. Bistrica v izmeri 2564 m² je odstopil občini Radovljica za potrebo izgradnje žični Kobla.

9. Jože Toman je bil imenovan za v. d. vodjo gospodarsko računskega sektorja do zasedbe vodje, oziroma najdalj za dobo 6 mesecev.

10. Za člana kolegijskega poslovodnega organa je bil imenovan direktor Jurij Hočvar, dipl. ing.

11. Da bi uskladili določila 22. in 23. točke 21. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v LIP Bled z 39. členom istega sporazuma, se v 39. členu črta iz besedila »akt o sistematizaciji delovnih mest in analitični ocenitvi delovnih mest«, ker le-ta ni več skupen, ampak bo sprejela vsaka temeljna organizacija svojega.

12. S 1. 1. 1975 se izplačuje osebni dohodek, nadomestila osebnega dohodka, otroški dodatek in ostale prejemke (honorarji, CPR in pogodbeno razmerje) na naslednji način:

Od celotnega zneska (iz navedenih naslovov) se

— 1.500,— ND izplača v gotovini

— razliko pa nakaže na račun hranilne knjižice delavca.

To določilo velja za delavce, ki so v LIP Bled v delovnem razmerju za nedoločen čas.

S pristojnim zavodom v Skupščini občine Jesenice naj odgovarna služba sklene ustrezno pogodbo o izplačevanju nadomestil OD iz naslova bolovanj nad 30 dni za TOZD Mojstrana.

13. Za delegata za konferenco krajevne skupnosti Boh. Bela je bil imenovan Ivan Korošec — TOZD Bled (krlišče).

14. Potrdil je odpis carinskih stroškov (Bfrs. 8.920,—, Din 3.759,80) za brezplačno uvoženo pošiljko (naknadno jo je poslala f. Danckaert).

SVET ZA DRUŽBENI STANDARD (8. 1. 1975)

1. Garsonjere na Bledu je dodelil:
Ani Langus,
Dobranu Ribiču in

Andreju Kodeku

Izpraznjenje stanovanje Franca Smukavca pa je dodelil Rudolf Beguš.

2. Pravica uporabe stanovanja na Bledu, Gregorčičeva 4 se prenese od sedanjega imetnika pravice uporabe Franca Jalovca na novega imetnika Albino Jalovec.

3. Sprejel je sklep, da odstopamo od namenske gradnje stanovanjskih hiš na Rečici.

O tem je treba bovestiti SOB Radovljica, da lahko parcelo razdeli.

SVET ZA DELOVNE NORME (10. 1. 1975)

1. Obranaval je pritožbo delavcev skladniča žaganega lesa lesa TOZD Bled, ki je po obravnavi in obrazložitvi SD Bled menil, da pritožba ni utemeljena zaradi tega, ker so podatki meseca novembra in decembra o presegjanju normativov realni.

2. Za TOZD Bohinj, Bled in Mojstrano je podaljšal predložene normative, za TOZD Bled pa začasne spremeni v izkustvene.

3. Sprejel je sklep, naj vsi normative, ki so začasni in ki imajo možnost, da se spremene v iskustvene ali tehnične, SD kar sam predlaga spremembo.

SVET ZA IZOBRAŽEVANJE

1. Potrdil je izpite za polkvalifikacijo.

2. Odobril je povrnitev stroškov šolanja na višji šoli za organizacijo dela v Kranju:

— Antonu Noču in

— Francu Globočniku

Sklep velja od 1. 1. 1975.

3. Pavlu Sedlarju se v skladu s pravilnikom o izobraževanju kredit, ki ga je prejemal na tehnički šoli strojne stroke spremeni v štipendijo. Štipendijo, ki jo je prejemal v I. semestru fakultete za strojništvo, pa vrne v 8 mesecih.

4. Na osnovi 17. člena pravilnika o udeležbi delavcev na dohodku je pripravnikoma Francu Čufarju in Ivici Preželj povečal obračunski postavki za 10 % za zadnjih 5 mesecev pravniške prakse.

5. Vajencem se plača prevoz na delo (praktični pouk) kot ostalim zaposlenim.

6. Za uskladitev pravilnika o izobraževanju z novimi sporazumi je bila imenovana komisija v sestavi:

— Ivan Robič

— Franc Mencinger

— Jordan Blaževič

SVET ZA GOSPODARSTVO (28. 1. 1975)

1. Spremenil in dopolnil je osnutek samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke v DO LIP Bled in ga dal v obravnavo zborom delavcev.

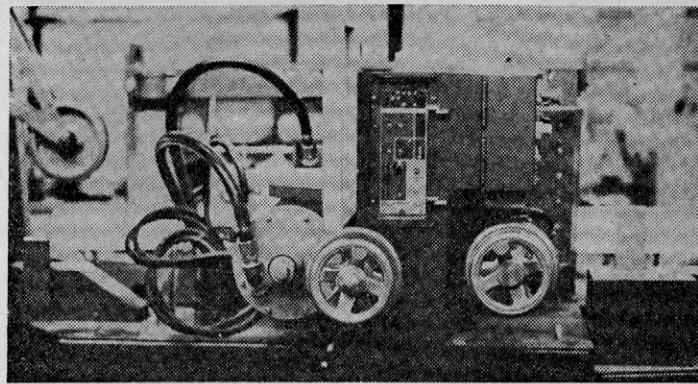
2. Sprejel je dodatek za minilo delo in stalnost pri DO, določil pa je nadomestila za gasilske vaje in seje izven delovnega časa, terenski dodatek, povračilo stroškov za službeno potovanje v TOZD, povračilo stroškov za začasno premestitev iz TOZD v TOZD, dodatek za delo na višini, višino minimalnega zneska, ki so ga delavci in vajenci dolžni sami kriti za prevoz in višino povračila stroškov prevoza, kjer ni možnosti prevoza z javnimi prometnimi sredstvi.

3. Potrdil je spremembo predloženih kategorij v oddelku pošti v TOZD Bohinj.

Določanje kvalitete konstrukcijskega lesa

(Nadaljevanje z 2. strani)

Primerjalni testi med strojnim in vizuelnim načinom sortiranja lesa dajejo neizpodbitne dokaze. Praktično je pri mnogih kosih lesa vizuelno nemogoče določiti trdnostne lastnosti in so velikokrat zaradi tega izločeni kot slabši in nasprotno, da so dobro ocenjeni kosi v resnici trdnostno slabši. Le zelo, zelo skrbno strokovno in natančno vizuelno sortiranje blaga z oceno prinese neke povprečne rezultate.

Pogled na stroj za klasificiranje lesa s strani računalnika, ki sprejema programske karte

Princip delovanja naprave

Industrijsko je razviti že nekaj naprav odnosno strojev za klasificiranje lesa po trdnosti (ZDA, Avstralija, Anglija, Finska).

Oglejmo si princip delovanja angleškega stroja MPC (Measuring Process Control Ltd.) z vgrajenim avstralskim elektronskim računalnikom Plessey Computermatic, ki je vključen v proces v tovarni Traeko, katero smo videli na Dansku.

Srce stroja je computer, ki se naravnava z vstavljanjem programske karte, za vsako dimenzijo lesa drugačno. Vstavljeni programski karti sproži computer, da naravnava na specifične trdnostne stopnje ter hkrati postavi najnižjo stopnjo. Nastavitev s programske karti velja torej le za klasificiranje enakega lesnega prereza, dočim je dolžina lesnega elementa lahko poljubna.

Pokonci postavljeni lesni element gre v stroj preko transportnih valjev in vodila pri čemer se s tipali visoko senzibilne naprave merijo vsa odstopanja od ravnine (krivost elementa), katere sproti beleži (registra) computer. Nadalje pride lesni element med tri navpične valje, od teh dva funkcionalisti kot vodilo, tretji montiran na nasprotni strani pa izvaja pnevmatično krmiljenje pritisk (140 kg/cm²), ki se izvaja na podlagi programske karte. Odstopanja v upogibu, ki nastajajo zaradi tega učinkovanja primerja computer z incialnimi podatki ter nazadnje določi končno vrednost gradacije. Meritev se opravi po sekcijsah na vsakih 914 mm dolžine, vmes pa še petkrat kontrolira (torej na vsakih 152 mm), da ne bi bilo kakake slabe točke.

Nazadnje se vsak izmerjen presek avtomatično označuje z barvo odgovarjajoče trdnosti, ki preseku pripada. Šobe za nanašanje raznih barv so nameščene na zadnjem vertikalnem valju, vsaka barva pa pomeni določeno trdnostno stopnjo. Elektronski računalnik si zapomni tudi najnižjo trdnost in z ustrezno barvo nanese prav na koncu deske dolgo in debelo črto, ter nazadnje pošlje signal te najnižje trdnosti še kortirni napravi, ki deško odvrže v predvideni depo.

Da bi deska dobila tudi potrdilo o pravem izvoru gre še skozi dodatno markirno napravo, ki odtsne ime podjetja in kvalitetni znak ustanove, katera nadzoruje pravilnost izmere. Markirna naprava se po potrebi dodatno montira. Tako dobri lesni element kvalitetne oznake po posameznih sekcijsah in končno kvalitetno oznako (najnižja izmerjena vrednost), ki je merilo za sortiranje po klasifikacijskih razredih.

Ker se vse našteto delo (odčitanje, merjenje upogiba, nanašanje barve, markiranje in sorti-

ranje) opravlja izredno hitro, saj je možna podajna hitrost do 122 m/min je umetno, da mora biti pred in za strojem delo prav tako sinhronizirano in mehanizirano. Zaradi tega obstoji na začetku avtomatsko dodajanje lesa z napravo za razletvičenje, dalje naprava, ki kontrolira pravilen vstop posameznega elementa in za strojem avtomatska sortirna naprava, ki separira elemente na tri bokse.

miku znaša kapaciteta izmerjenega in sortiranega lesa kar 20 000 m³ lesa letno. Pri računanju rentabilnosti te naprave pa ne smemo upoštevati le količine lesa, temveč tudi druge rezultate in prihranke, ki jih prinese tak način dela. Izkušnje v severnih deželah so pokazale, da naprave gospodarno obratujejo, če klasificirajo 7 000 — 8 000 m³ lesa letno.

V Angliji je prevzela nalogo zasledovanja rezultatov institucija za britansko standardizacijo (BSI). Po večletnem primerjanju med strojnim in vizuelnim sortiranjem so ugotovili, da je pri delu, ki ga opravlja kompjuter pomembna boljša korelacija med elastičnim modulom in trdnostjo lesa. Tako dokumentirani uspehi so bili podlaga uradnemu priznanju pristojnih organov, da se imenovana strojna naprava sme uporabljati za delitev lesa po kvalitetnih razredih, ki se prodajajo na trgu. Vzporedno s to ugotovitvijo so bile tudi izpopolnjeni standardi za konstrukcijski les BSI-4978; BSI pa pri proizvajalcih opravlja kontrolno in izdaja kvalitetni znak.

Vse naštete ugotovitve imajo že pozitiven odmev pri kupcih

še nekaj o dimenzijah lesa: stroj lahko sprejme vse prerezne do velikosti 75 × 300 mm in dolžine od 1,80 do 7,20 m.

zioniranju presekov. Primer: Normalno so v Angliji zahtevali za stropno gredo premer 50 × 175 mm, po novi metodi pa za iste obremenitvene zahteve zahteva premer 38 × 175 mm, kar predstavlja 24 % prihranka pri lesu. Izračunali so, da bodo pri skandinavskih hišah, kjer tudi pri novih konceptijah les predstavlja dokajšen delež, prihranili med 18 in 20 % in bo s tem lesna industrija pridobilja boljše pozicije in nove prodajne argumente. Lastnik firme Traeko nam je povedal, da z uvedbo strojnega sortiranja pričakuje tudi pri strešnih poveznikih GN še dodatni prihranek vsaj 15 % pri izkoristku lesa, kajti z določitvijo trdnostnih stopenj bo najkvalitetnejši les vgrajen v spodnji pas poveznika, kvalitetni les v gornji pas, slabši les pa vstavljen v diagonalke ter s tako dognano razporeditvijo doseže možnost tanjšanja po debelini pri enakih nosilnih zahtevah ostrešja.

Nov način določanja kvalitete konstrukcijskega lesa, ki si je utrl pot v severnih deželah Evrope, zelo resno proučujejo tudi Nemci ter je Otto Graf Institut iz Stutgarta prevzel enako nalogo kot angleška institucija BSI. Tudi evropska organizacija za standardizacijo CEN je v svoj program stavila to problematiko in bo projekt izdelan v 18 me-

Poškodbe so milejšega značaja, razen ene težje v TOZD Bled. Zavarovanje strojev

Stroji potrebni za našo proizvodnjo so v večini primerov tuje izdelave.

Ceprav so stroji kvalitetni po izdelavi, le-tem manjkajo varnostne naprave ali pa so pomanjkljive in ne ustrezajo za varno delo.

Ugotavljanje pomanjkljivosti ne dela posebnih težav, pač pa večjo obremenitev že tako preobremenjeni vzdrževalni službi.

Delovišča

Idealno urejenega delovišča v naši delovni organizaciji si ne moremo predstaviti. Če je že vse ostalo urejeno, manjkajo označeni prehodi.

Zelo slabi delovni prostori so na obratu Lancovo in temu primerni so delovni pogoji na trajanju strojih.

Krlišče v TOZD Bled ni primerno po zahtevah predpisov, v TOZD Podnart je nekoliko boljše, ureditev pa se dokončuje v TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica.

Osebna zaščitna sredstva

Osebna zaščitna sredstva so dodeljena po pravilniku o osebnih zaščitnih sredstvih.

Prehrana

Prehrana je urejena po TOZD. Te nimajo urejene skupne službe na Bledu.

Požarna varnost

Stanje opreme za gasilsko službo se je zelo uredilo. Opustili pa so se preventivni ukrepi predvsem čiščenje prahu, shranjevanje manjših količin lahko vnetljivih tekočin in upoštevanje določil, da morajo biti gasilni aparati vedno vidni, ne založeni z materiali.

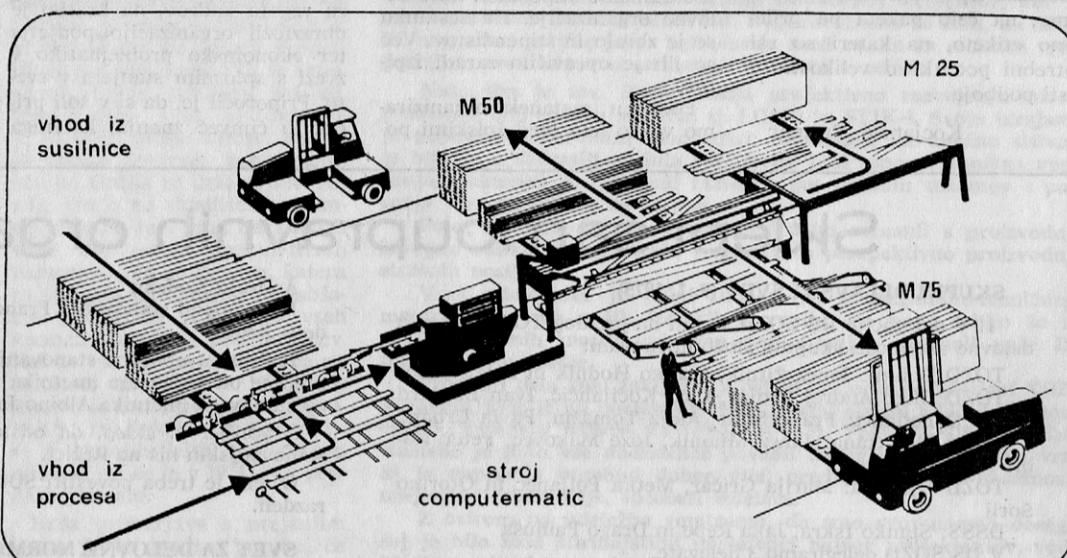
Red in varovanje okolja

Pogoji za vzdrževanje reda v podjetju obstajajo, potreben pa bi bil za to le nekaj več smisla za sodobno gospodarjenje.

Cistilne naprave za odpadne vode so v večjih TOZD urejene oz. se urejejo.

Preveč prahu pa še uhaja iz ciklonskih naprav.

S.I.

Shematski prikaz merjenje in sortiranja lesa po trdnostnih stopnjah na tri kvalitetne razrede M 75, M 50 in M 25

Rezultati uvajanja in nadaljnji izgledi

Stroj s pripadajočimi vlagalnimi napravami in avtomatskim sortiranjem v boks predstavlja kar zajetno investicijo (okrog 120 000 DM) in bilo željeno, da je čim bolje izkorisčena njegova zmogljivost, saj pri polnem po-

in konstruktorjih. Kupci so pravljeni plačati po znatno višjih cenah lesa, ki je strojno merjen in sortiran po trdnostnih stopnjah, tako se v Angliji in na Dansku sklepajo pogodbe, ki so vrednostno okrog 20 % višje. Ker so konstruktorji dobili v roke zanesljivejše podatke za izračun nosilnosti lesnih konstrukcij se to že odraža pri dimen-

seih. Mnoge dejele so torej že v polnem zamahu uvajanja in uveljavljanja novega, boljšega načina vrednotenja konstrukcijskega lesa, zato bo tudi pri nas slej ko prej potrebljeno dobiti ustreerne normativne akte, v podjetju pa proučiti kakšne so možnosti izboljšanja kvalitete in prihranka pri lastnih konstrukcijskih izdelkih.

Na kratko o varstvu v letu 1974

Varstvo pri delu je eden od najvažnejših faktorjev, ki mora biti vedno prisotno v proizvodnem procesu.

Neurejeni delovni pogoji, ki zadevajo pomanjkljivo zavarovanje strojev, prekomeren ropot, zapršnost, preprih itd., so vzrok za odsotnost delavcev zaradi bolovanja in poškodb pri delu.

V primerjavi z letom 1973, v katerem smo imeli 70 poškodb, jih je bilo v letu 1974 65 in to:

TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica 33
TOZD Bled 26
TOZD Mojstrana 3
TOZD Podnart 3

Poškodbe so zelo različnega izvira in se ne ponavljajo na istem delovnem mestu.

Na strojih je bilo skupaj osem poškodb, ki so nastale zaradi nepravilnosti oz. neupoštevanja varnostnih predpisov in navodil (čiščenja v času obratovanja stroja, odstranjevanje odpadkov z roko, odstranjevanje varnostne naprave, nepravilno podajanje materiala itd.).

Poškodbe so bile:

na krožnih žagah 5	sekirostrostih 2	brusilnem stroju 1
--------------------	------------------	--------------------

Ostale poškodbe so v večini primerov pri transportu materiala, na prehodih, z ročnim orodjem itd.

Na krliščih pa je bilo šest poškodb zaradi udarca ob les ali neprevidnega dela, kadar je les spolzek ali zmrznen.

Po mesecih je bilo največ poškodb januarja 9 in aprila 10 poškodb.

Po dnevih pa: ponedeljek 13, torek 15, sreda 10, četrtek 10, petek 11, sobota 6 poškodb.

Po urah: 1/10, 2/5, 3/6, 4/4, 5/10, 6/8, 7/6, 8/11 in na poti 5 poškodb.

Po kvalifikacijah: VK/1, K/19, PK/23, NK/22 poškodb.

Po spolu: 50 moških in 15 žensk (v letu 1973 pa 48 moških in 22 žensk).

Zaposleni na delovnem mestu:
Do 1 leta 23 poškodb
od 1 do 5 let 11 poškodb
nad 5 let 9 poškodb
občasno 17 poškodb.

Bolovanje

To razmeroma kritično stanje zaradi odsotnosti od dela je bilo obravnavano na DS TOZD in OZD, kakor tudi na strokovnem kolegiju.

Pri obstoječem organizacijskem sistemu, pogojih dela urejenosti delovišč in delovnih prostorov ne moremo pričakovati bistveno boljših rezultatov.

Boljšo utrujenost delovnih po-
gojev in disciplino v zvezi z bo-
lovanjem smemo pričakovati le z organizacijo lastne ambulante.

V letu 1974 je bilo nad 100 oseb pregledanih v dispanzerju za medico delna v Radovljici.

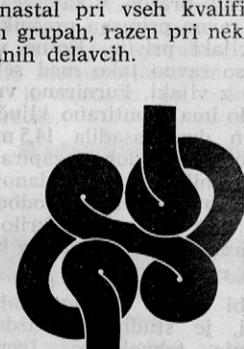
Zdravniški izvidi teh oseb nam narekujejo posvetiti več pozornosti urejevanju pogojev dela.

Vsekakor pa na bolovanje in poškodbe močno vpliva neuskla-
jenost, delovno mesto, potreben delavec sposoben fizično in du-
ševno in odločitev zdravnika oz.
ocena zdravstvenega stanja de-
lavca, ki se želi zaposlit.

Preventivnih ukrepov t. j. cep-
ljenja proti gripi se poslužuje ne-
zadovoljivo število zaposlenih.
Temu je vzrok različna ocena cepljenja.

Poškodbe pri delu le z zelo niz-
kim % sodelujejo pri visokem %
boleznin.

Poškodbe nam prikazujejo le
precejšnje število, nizko pa v iz-
gubljenih dneh.

Zaradi precejšnje fluktuanje v tej grapi ni prišlo do izboljšanja stanja, kljub tečajem, ki smo jih v tem letu izvedli. Na novo zaposleni v neposredni proizvodnji so pretežno nekvalificirani delavci. Zato moramo nekvalificiranim delavcem posvetiti večjo skrb pri vključevanju v tečaje za pridobitev naziva pričlenega delavca (PK), ki je organiziran po TOZD-ih. V nekaterih TOZD-ih so tečaji v teku, v drugih pa bomo s tečaji v kratkem ponovno pričeli.

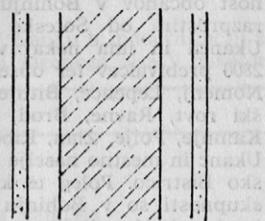
Blaževič

ISO - SPAN — najcenejši zidni gradbeni material

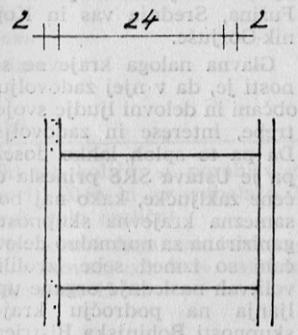
Danes, ko živimo v času gospodarske stabilizacije in varčevanja, je to vprašanje še posebej aktualno. S tem vprašanjem, s kakšnim materialom naj gradimo, da bo gradnja ob istih statičnih, izolacijskih in ostalih fizikalnih pogojih najracionalnejša in najcenejša, se ukvarjajo danes tako individualni kakor tudi profesionalni družbeni graditelji. Tako pri enih kot pri drugih je bilo slišati najrazličnejša mnenja, ugibanja in komentiranja. Med ljudmi je veljalo prepričanje, da po vseh zadnjih podražitvah cementa ISO-SPAN iz ekonomskega stališča ni več konkurenčni material. Posebno zanimivo je, da so večkrat prihajale te govorice in mnenja od ljudi, ki se profesionalno ukvarjajo z gradnjo. Vse te govorice so nas spodbudile, da smo v našem projektnem razvojnem biroju nopravili podrobno ekonomsko-tehnično analizo vseh glavnih obstoječih gradbenih materialov, ki se uporabljajo oz. dobijo na domačem trgu. To so:

- a) opečni zidaki — polna in mrežasta opeka,
- b) lesobetonski zidaki — ISO-SPAN.

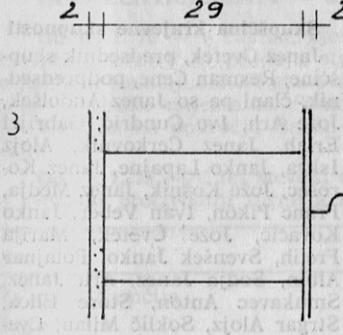
Preden bi se omejili na številčno primerjavo, bi omenili faktor k . To je topotno-prevodnostni koeficient. Ta nam pove, kakšne topotno-prevodniške lastnosti ima določen zidni gradbeni material. Čim manjši je njegov faktor k , tem boljše so njegove topotno izolacijske sposobnosti. Z drugimi besedami povedano, stanovanje, ki bo grajeno z gradbenim materialom, ki ima nižji k -faktor, bo omogočalo, da bo pozimi v stanovanju bolj topli, poleti pa bolj hladno.

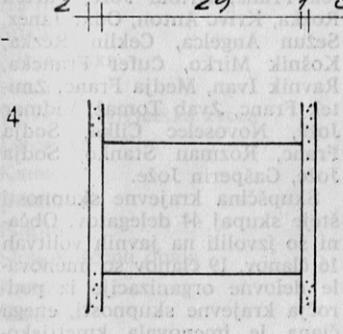
Ometan zid iz ISO-SPAN zidakov debeline 24 cm
 $k = 0,90$

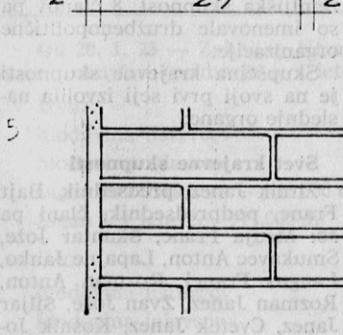
Ometan zid iz mrežaste opeke debeline 29 cm in perlit ometa 2 cm.
 $k = 0,90$

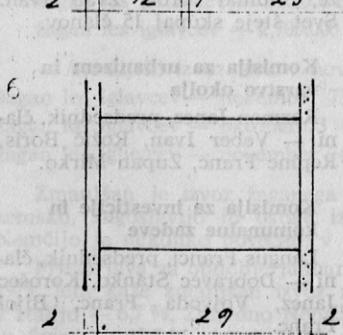
Ometan zid iz mrežaste opeke debeline 29 cm in oblogo porolita 8 cm.
 $k = 1,00$

Ometan zid iz keramzitne opeke debeline 29 cm.
 $k = 1,05$

Ometan opečni zid iz polne zidne opeke debeline 38 cm.
 $k = 1,10$

Ometan zid iz mrežaste opeke debeline 29 cm.
 $k = 1,20$

ISO-SPAN ima vrednost $k = 0,90$. Da bi z drugimi zidnimi gradbenimi materiali dosegli ali se vsaj približali tej vrednosti, je potrebno takšen zid še dodatno obložiti. To pa pomeni določen dodaten strošek, ki bo razviden iz ekonomsko-tehnične analize.

PRIMERJAVA STROŠKOV GRADNJE

Opomba: Normativi so vzeti iz »prosečnih norm u građevinarstvu« in »kalkulacije gradbenih del« M. Pajka. Vsi materiali so pripravljeni na gradbišču. Cene so maloprodajne. Transport je obračunan po informativnem »ceniku gradbenih del v SR Sloveniji«.

1. ISO — SPAN zid

Dimenzijs zidaka: $120 \times 24 \times 25$ cm

Dimenzijs zidu: 24 cm

Opis	Enota mere	Količina po m ²	Cena po enoti	Cena po m ²
ISO-SPAN zidak	kos	3,33	35,20	117,22
transport (30 kom)	kos	3,33	0,72	2,40
Beton	m ³	0,127	591,50	75,10
Cem. malta 1:2	m ³	5,1	850,00	4,25
Delo VK	ur	0,60	55,80	33,50
Delo NK	ur	0,60	32,40	19,45
Skupaj: din 251,90				

2. Mrežasta opeka s perlit izolacijskim ometom

Dimenzijs zidaka: $29 \times 19 \times 140$ cm — M 150

Debelina zidu: $29 + 2 = 31$ cm

Opis	Enota mere	Količina po m ²	Cena po enoti	Cena po m ²
Modularni blok	kos	31	4,10	127,10
transport (30)	kos	31	1,04	32,24
malta	m ²	1	20,00	20,00
perlit omet	m ²	1	110,00	110,00
plast. omet	m ³	1	40,00	40,00
delo VK	ur	1	55,80	55,80
delo NK	ur	1	32,40	32,40
Skupaj: din 417,54				

3. Mrežasta opeka s porolit izolacijo

Dimenzijs bloka: $29 \times 19 \times 14$ — M 150

Debelina zidu: $29 + 1 + 8 = 38$ cm

Opis	Enota mere	Količina po m ²	Cena po enoti	Cena po m ²
Modularni blok	kos	31	4,10	127,10
porolit	kos	12	5,70	68,40
transport-m (30 km)	kos	31	1,04	32,24
transport (30 km)	kos	12	0,68	8,16
malta	m ²	1	25,00	25,00
delo VK	ur	1,20	55,80	66,95
delo NK	ur	0,70	32,40	22,70
Skupaj: din 350,60				

4. Keramzitna opeka

Dimenzijs zidaka: $39 \times 29 \times 19$ cm

Debelina zidu: 29 cm

Opis	Enota mere	Količina po m ²	Cena po enoti	Cena po m ²
zidak	kos	12,5	17,30	216,25
transport (30 km)	kos	12,5	0,46	5,75
EF malta	m ²	1	22,85	22,85
pločevina	kg	0,73	21,38	15,61
delo VK	ur	0,50	55,80	27,90
delo NK	ur	0,50	32,40	16,20
Skupaj: din 304,60				

(Nadaljevanje na 6. strani)

Pregledano je bilo delo...

V soboto, dne 1. 2. 1975 so se zaposleni v TOZD »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica zbrali na rednem letnem občnem zboru v Mladinskem domu. Kljub poznejši uri se je občnega zobra udeležilo precejšnje število članov sindikalne organizacije. Zbor je kritično pregledal doseganje dela, ga analiziral in na podlagi pozitivnih in negativnih rezultatov sestavil okvirni plan dela za v bodoče.

Ugotovljeno je bilo, da je bilo delo usmerjeno v reorganizacijo samoupravnih organov v TOZD in DO, na organizaciji podjetja, na delegatskem sistemu samoupravljanja v občini in SIS. Odbor se je zavedal, da je bila in da bo tudi v bodoče poleg gospodarske stabilizacije najpomembnejša naloga vsebinska novih samoupravnih odnosov v TOZD, DO in drugih oblikah, naj-

bo ta na nivoju občine SIS in še drugih oblikah samoupravnega sistema. Mnogo je že bilo, mnogo pa bo še dela pri opredeljevanju samoupravnih pravic na nivoju TOZD in DO in nenazadnje SOZD. Uveljavljati bo treba težnje za nadaljnje in vse boljše razvijanje samoupravljanja, ki je povezano z gospodarjenjem, organizacijo dela, kadrovskimi rešitvami itd., kajti vse to so dejavniki, ki pogojujejo doseganje višjih dohodkov.

Da je bilo delo sindikalne organizacije usmerjeno prav na ta področja dela pričajo podatki, da se je na 11 sejah upravnega in nadzornega odbora obravnavalo in reševalo prav te vprašanja. Na podlagi pregleda, kaj je bil opredmet obravnav na teh sejah, se je ugotovilo, da se je reševalo naslednje:

- Statut TOZD
- Statut DO LIP Bled
- Samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo LIP Bled
- Skupni samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu
- Samoupravni sporazum o združevanju v SOZD gozdarstva in lesne industrije Gorenjske
- Samoupravni sporazum o delitvi in specializaciji obstoječega proizvodnega programa podpisnic Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD
- Samoupravni sporazum o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke v DO LIP Bled
- Akcijski program za stabilizacijo za TOZD »Tomaž Godec«
- 3. Na posebnem skupnem zboru je bla obravnavana pereča problematika prodaje in v zvezi s tem proizvodnja opažnih plošč. Po kasnejših ugotovitvah je bilo ugotovljeno, da je bil sklic in delo zobra potreben in uspešen.
- 4. Vsa važnejša vprašanja se je vedno reševalo skupno z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami, samoupravnimi organi in vodstvenimi kadri v TOZD. Ugotovljeno je bilo, da je bila taka oblika sodelovanja pri delu nujna in uspešna. Poudarjeno je še bilo, da takega sodelovanja nikdar nihče ni odrekel.
- 5. Poleg navedenih in izvršenih nalog je bilo ugotovljeno, da je upravni odbor reševal skupno z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami, samoupravnimi organi in vodstvenimi kadri v TOZD. Ugotovljeno je bilo, da je bila takva oblika sodelovanja pri delu nujna in uspešna. Poudarjeno je še bilo, da takega sodelovanja nikdar nihče ni odrekel.
- Uporavni odbor je reševal vprašanja s stanovanjskega področja in ugotovil, da se je to vprašanje reševalo zadovoljivo. Obračaval in zasledoval je delo odbora obratne okrepčevalnice in pomagal pri reševanju določenih perečih vprašanj. Na dnevnih redih svojih sej je bilo vprašanje regresiranja za oddih na morju, vendar je bilo ugotovljeno, da za to vsi predlagani niso imeli posluha in niso sprejeli te ugodnosti, nadalje vprašanje udeležbe na proslavljanju prireditv v okviru občine oziroma republike, pa tudi druga vprašanja, kot je vprašanje preskrbe z ozimnico s katero ni bilo tako malo dela.
- Kot eno važnejših vprašanj je upravni odbor obravnaval in reševal tudi vprašanje delitve pomoci socialno ogroženim, katerim je bila nudena s strani sindikalne organizacije in s strani Občinskega sindikalnega sveta.
- Na zadnjih zborih po delovnih enotah in izmenah se je obravnavalo akcijski program za stabilizacijo in so ga vsi zbori tudi soglasno sprejeli. Nujno je, da se bo vse tisto, kar je v tem programu zapisanega tudi uresničilo, to pa nam bo uspelo samo, če se bo vse sile zdržalo v to smer.
- Na koncu svojega poročila se je predsednik zahvalil vsem članom Upravnega in Nadzornega odbora, vsem vodstvom družbeno-političnih organizacij, vodstvenim kadrom TOZD in DO, ki so upravnemu odboru pomagali pri njegovem delu, novoizvoljenemu odboru pa je zaželet cim več uspehov pri bodočem delu.
- V razpravi na poročila so poleg ostalih sodelovali tudi predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Vrabec Marjan, sekretar sveta ZK LIP Bled tov. Lavrič Jože in direktor podjetja tov. Hočevar Jurij dipl. ing.
- Po končanem občnem zboru so se udeleženci ob zvokih dobre glasbe veselili pozno v noč.

ISO - SPAN — najcenejši...

(Nadaljevanje s 5. strani)

5. Polna zidna opeka
Dimenzija opeke: $12 \times 25 \times 6,5$ cm NF M 200
Debelina zidu: $25 + 1 + 12 = 38$ cm

O p i s	Enota mere	Količina po m ²	Cena po enoti	Cena po m ²
polni zidak	kos	147	1,93	283,71
transport (30 km)	kos	147	0,20	29,40
malta	m ²	1,00	35,35	35,35
delo a) VK	ur	1,74	55,80	97,10
b) PK	ur	1,29	39,60	51,10
c) NK	ur	1,42	32,40	46,00
Skupaj: din 542,66 oz. din 542,70				

6. Mrežasta opeka
Dimenzijs zidaka: $29 \times 19 \times 140$ cm
Debelina zidu: 29 cm

O p i s	Enota mere	Količina po m ²	Cena po enoti	Cena po m ²
modularec	kos	31	4,10	127,10
transport (30 km)	kos	31	1,04	32,24
malta	m ²	1	20,00	20,00
delo VK	ur	1	55,80	55,80
delo NK	ur	1	32,40	32,40
Skupaj: din 267,54				

REKAPITULACIJA GRADBENIH STROŠKOV

Z i d	Debelina cm	Cena din/m ²	Index
1. ISO-SPAN	24	251,90	100
2. mrežasta opeka + perlit	31	417,54	166
3. mrežasta opeka + porolit	38	350,60	139
4. keramzitna opeka	29	304,60	121
5. polna zidna opeka	38	542,70	215
6. mrežasta opeka	29	267,54	106

Skupni ekonomski učinki

A Prihranki pri investiciji

1. Prihranek pri transportu:

Znatna prednost ISO-SPAN zidakov je ta, da so ti zidani v primerjavi z ostalimi opečnimi materiali glede na volumen precej lažji. To se posebno odraža v transportnih stroških.

Za enonadstropno stanovanjsko hišo z osnovno površino cca 100 m² znaša pri zunanjih zidovih debeline 38 cm, teža opeke preko 130 ton in je za njen prevoz potrebno vsaj 10 voženj težkega kamiona s prikolico. V kolikor bi uporabili za isti objekt »ISO-SPAN« bi tehtal ves material okrog 5 ton, kar pa lahko pripelje enak kamion z eno vožnjo.

2. Prihranek pri zidanju:

Z i d	Debelina zidu	K	Prihranek v primeru, da zidamo z ISO-SPAN zidaki (din/m ²)
1. ISO-SPAN	24	0.90	000,00 din
2. mrežasta opeka + perlit — 2 cm	24	0.90	165,64 din
3. mrežasta opeka + porolit	31	1.00	98,70 din
4. keramzitna opeka	29	1.05	52,70 din
5. polna zidna opeka	38	1.10	290,80 din
6. mrežasta opeka	29	1.20	15,64 din

Iz primerjalne tabele je jasno razvidno, da so gradbeni stroški med prikazanimi izvembami zidu najnižji ob uporabi ISO-SPAN zidakov. Prednost te izvedbe je tudi v tem, da se pri betonskih delih (stropne plošče, okenske preklade, stebri, ojačitve) pri gradnji sproti prekrijejo z ISO-SPAN ploščami. Ta zaščita betonskih delov na fasadi je v pravilniku o topotni zaščiti predpisana.

3. Prihranek pri koristnem prostoru:

Če primerjamo med seboj dva zida, zid iz ISO-SPAN-a in zid iz mrežaste opeke obložen s porolitom 8 cm, ki imata približno enak koeficient K, ugotovimo, da smo za to, da smo dosegli pri zidu iz mrežaste opeke približno enako topotno izolacijsko sposobnost zidu, izgubilo 14 cm koristnega prostora. Za toliko mora biti nameščen zid iz mrežaste opeke širši. Ker je zid iz ISO-SPAN zidakov pri boljši izolacijski sposobnosti za 14 cm tanjši, se na isti površini pridobi več koristnega stanovanjskega prostora oz. se za isto velikost stanovanja zmanjšajo zunanje dimenzijs hiše.

Prihranek za 1 m² zidne površine, pri etažni višini 2,40 m znaša ta prihranek:

$$\frac{0.14}{2.40} = 0,058 \text{ m}^2$$

Ako je vrednost stanovanjske površine do III. gradbene faze 1150 din/m² je vrednost prihranjenega prostora:

$$0,058 \times 1150 = 67,-- \text{ din/m}^2$$

4. Prihranek pri ogrevnih napravah:

Boljša topotna izolacija zidu omogoča znatno zmanjšanje topotnih izgub. Posledica tega je pocenitev ogrevnih naprav oz. zmanjšanje števila in velikosti radiatorjev.

B Prihranki pri eksploraciji.

1. Prihranek pri gorivu:

Uporaba ISO-SPAN zidakov omogoča boljšo topotno zaščito. To pa pomeni, manjšo porabo goriva za ogrevanje stanovanjskih prostorov. Ker se je v zadnjem času cena tako premoga kakor tudi kuričnega olja znatno povečala, je vsak prihranek pri gorivu zelo dobrodošel.

Ob upoštevanju temperaturnih nihanj med kurično sezono, ki traja okrog 232 dni v letu, se za enosezonsko ogrevanje računa z 1508 urami. Tako znaša prihranek topote: 6032 kalorij/m² letno oz. izraženo v dinarjih:

a) uporaba premoga: 1,36 din za 1 m²

b) uporaba olja: 1,80 din za 1 m².

To so vsakoletni prihranki, ki jih lahko smatramo kot neke vrste obresti.

Iz vsega tega je razvidno, da se z uporabo ISO-SPAN zidakov gradnja tako individualnih kakor tudi družbenih objektov znatno poceni. Pri tem se kvaliteta izdelanega stanovanja ne poslabša, ampak občutno izboljša.

Ribič D.

Priprave na konstituiranje KO SZDL

V radovljški občini se v teh dneh intenzivno pripravljajo na konstituiranje krajevnih organizacij SZDL. Hkrati z organizacijskimi in vsebinskimi pripravami, sklicujejo širše politične aktive, na katerih razpravljajo o predlogu statuta in novih pravil KO SZDL. O poteku priprav na konstituanto ter o izvedbi javnih razprav o statutu in pravilih so spregovorili tudi na zadnjih sejih Občinske konference SZDL v petek, 17. jan. ter na skupnem posvetu vseh predsednikov SZDL v ponedeljek, 20. jan. O statutu SZDL organizirajo javne razprave tudi sindikati na političnih aktivih v TOZD in OZD. Izvršni odbor Občinske konference SZDL je na osnovi dosedanjih predlogov iz javnih razprav sprejel vrsto stališč, ki zadevajo bodočo organiziranost SZDL v občini. S temi stališči so soglašali tudi vsi predsedniki krajevnih organizacij.

V občini so sklenili, da bodo na področju vsake KS ustanovili do konca februarja KK SZDL, ki bo štela od 20 do 60 delegatov. V vsakem naselju oz. vasi, bodo volili 2 do 3 delegate, ki bodo predstavljali jedro bodočih vaških odborov SZDL. V konferenco bodo delegirali svoje deležne družbeno politične organizacije v KS, vse družbenе organizacije in društva ter sindikalne organizacije iz TOZD in OZD, ki imajo sedeže na območju KS. Konference bodo na

ustanovni seji volile 7 do 15 članski izvršni odbor, ki ga bodo sestavljali predsednik in tajnik konference, predsedniki koordinacijskih odborov in delegati družbeno političnih organizacij in sveta KS. Seje izvršnega odbora bo vodil predsednik konference. Sprejet je sklep, naj bi vsaka krajevna konferenca SZDL imela 3 do 5 kandidacijskih odborov, ki jih bodo sestavljali delegati družbeno političnih organizacij v KS. V skladu s statutom SZDL bodo predsednike teh odborov volili na seji konference, ker bodo le-ti hkrati tudi člani izvršnega odbora. Predvideno je, da se koordinacijski odbori ustanovijo za urejanje vprašanj pomoči ostrelim in onemoglim občanom, za odnose med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi, za SLO, za volitve in razvijanje revolucionarnih tradicij in organizacijo proslav. Člane odbora bodo imenovali na IO. KO SZDL. Vsaka krajevna konferenca SZDL, kjer se za to kaže potreba, bo izvolila sekretariata sekcije za družbeno aktivnost žensk in za kmečka vprašanja, ponekod pa še za turizem in komunalna vprašanja. V manjših KO SZDL bo sekcije vodil IO.

Predsedniki KO SZDL so sodelovali sklenili, da se prispevki članov za letno članarino ne bi povečali in naj bi tudi v bodočem znašali le 5,00 din. Prispevki in druga finančna sredstva, ki jih bodo po dogovoru s svetom KS

dobivale krajevne konference za opravljanje posebnih nalog — organizacijo javnih razprav, zborov občanov, prireditve ter raznih akcij, se bodo porabili le na osnovi sklenjenih dogоворov in sklepa konferenc.

Pravila KO SZDL bodo na osnovi statutarne sklepa, ki ga pripravijo koordinacijski odbori, sprejeti na 1. seji novoizvoljenih konferenc. Za sestavo pravil občinske konference SZDL pa je IO imenoval 3 člansko delovno skupino, ki jo vodi predsednik SZDL Franc Jere. Ta skupina bo nudila strokovno pomoč tudi KK SZDL pri sprejetju nujnih pravil. JR

Občani v krajevni skupnosti

Krajevna skupnost Bohinjska Bistrica je največja organizacija občanov v Bohinju, ki se razprostira od Soteske pa do Ukanca in ima nekaj več kot 2800 prebivalcev ter obsega vasi Nomenj, Lepnje, Bitnje, Nemški rovt, Ravne, Brod, Savico, Kamnje, Polje, Žlan, Ribčev laz, Ukanc in mestno naselje Bohinjsko Bistrico. Poleg te krajevne skupnosti so v Bohinju še tri, in sicer krajevna skupnost Stara Fužina, Srednja vas in Koprivnik-Gorjuša.

Glavna naloga krajevne skupnosti je, da v njej zadovoljujejo občane in delovni ljudje svoje potrebe, interese in zadovoljstvo. Da pa to sploh lahko dosežejo, pa je Ustava SRS prinesla določene zaključke, kako naj bo posamezna krajevna skupnost organizirana za normalno delo. Občani so izmed sebe izvolili na volitvah naslednje organe upravljanja na področju krajevne skupnosti Bohinjska Bistrica:

Skupščina krajevne skupnosti

Janez Cvetek, predsednik skupščine, Resman Cene, podpredsednik, člani pa so Janez Andolšek, Jože Arh, Ivo Cundrič, Gabrijel Erlah, Janez Cerkovnik, Alojz Iskra, Janko Lapajne, Janez Kočič, Jože Košnik, Janez Medja, Franc Pikon, Ivan Veber, Janko Kovačič, Jože Cvetek, Marija Frelih, Svenšek Janko, Polajnar Albin, Sodja Janez, Arh Janez, Smukavec Anton, Starje Elica, Stregar Alojz, Soklič Milan, Cvetek Franc, Hribar Jože, Fartek Rozka, Krivc Anton, Odar Janez, Sežun Angelca, Ceklin Rezka, Košnik Mirko, Cufer Frančka, Ravnik Ivan, Medja Franc, Žmiter Franc, Žvab Tomaž, Vidmar Jože, Novoselec Cilka, Sodja Franc, Rozman Stanko, Sodja Jože, Gašperin Jože.

Skupščina krajevne skupnosti šteje skupaj 44 delegatov. Občani so izvolili na javnih volitvah 16 članov, 19 članov so imenovani delovne organizacije iz področja krajevne skupnosti, enega člana je imenovala kmetijsko-zemljiška skupnost, 8 članov pa so imenovani družbenopolitične organizacije.

Skupščina krajevne skupnosti je na svoji prvi seji izvolila naslednje organe:

Svet krajevne skupnosti

Zitnik Janez, predsednik, Bajt Franc, podpredsednik, člani pa so: Medja Franc, Škantar Jože, Smukavec Anton, Lapajne Janko, Langus Franci, Rozman Anton, Rozman Janez, Žvan Jože, Siljar Janez, Cvetek Janez, Košnik Jože, Vidmar Uroš, Žvab Ivan. Svet šteje skupaj 15 članov.

Komisija za urbanizem in varstvo okolja

Rozman Janez, predsednik, člani — Veber Ivan, Rožič Boris, Repinc Franc, Zupan Mirko.

Komisija za investicije in komunalne zadeve

Langus Franci, predsednik, člani — Dobravec Stanko, Korošec Janez, Vojvoda Franc, Bijol Franc.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Na kratko iz tujih časopisov

HOLZ-KURIER — Wien

Od 9. 1. 1975 — Primerjava z januarjem 1973. leta (100 %) kaže nadaljnje znižanje cen žaganega hlodovini v Avstriji (cene kamion fco. cesta): 1974 — julij 139,5 %, avgust 133,1 %, oktober 117,5 %, november 114,9 %, december 111,5 %.

Od 30. 1. 1975 — Cene žaganega lesa za dunajsko področje (fco. žaga) — domači trg 1 m³ /ÖSch

	28. 8. 74	11. 12. 74	22. 1. 74
s/j:			
0/II kv. 16 cm +	2.180—2.280	1.910—2.100	1.910—2.100
0 III kv. žagopadno	1.980—2.100	1.700—1.900	1.700—1.900
III/IV kv. 16 cm +	1.750—1.850	1.350—1.480	1.320—1.450
III/IV kv. 8—15 cm	1.700—1.850	1.300—1.400	1.260—1.370
macesen:			
bulsi	2.430—2.630	2.200—2.350	2.200—2.350
I/II nežamano	2.330—2.530	2.050—2.250	2.050—2.250
I/II žamano 16 +	2.380—2.530	2.100—2.200	2.100—2.200

	28. 8. 74	11. 12. 74	22. 1. 74
s/j:			
0/II kv. 16 cm +	2.180—2.280	1.910—2.100	1.910—2.100
0 III kv. žagopadno	1.980—2.100	1.700—1.900	1.700—1.900
III/IV kv. 16 cm +	1.750—1.850	1.350—1.480	1.320—1.450
III/IV kv. 8—15 cm	1.700—1.850	1.300—1.400	1.260—1.370
macesen:			
bulsi	2.430—2.630	2.200—2.350	2.200—2.350
I/II nežamano	2.330—2.530	2.050—2.250	2.050—2.250
I/II žamano 16 +	2.380—2.530	2.100—2.200	2.100—2.200

— V članku o modernizaciji žagarske industrije je podana tabela o porabi žaganega lesa v nekaterih državah Evrope (m³/1000 preb.):

	1950	1972
Avstrija	194	283
Italija	40	76
Zahodna Nemčija	157	188
Švica	202	272
Svedska	402	558
Jugoslavija	88	89
Grčija	52	67
Evropa	118	151

Od teh količin se porabi v gradbeništvu cca 60 %, v pohištveni industriji 20 % in za embalažo 20 %. Ti proporcije so v posameznih državah zelo različni.

Pri porabi žaganega lesa v gradbeništvu odpade na izgradnjo novih stanovanj cca 40 %, ostale novogradnje 45 % in na vzdrževanje in popravila 15 %.

HOLZ-ZENTRALBLATT — Stuttgart

Od 15. 1. 75 — V članku, kjer se obravnava gradbena dejavnost in težave v zvezi s prodajo stanovanj, je podatek, da je danes v Zahodni Nemčiji 350.000 stanovanj praznih. Prodajo ovirajo visoke cene in visoke najemnine. Samo na področju Nordhein-Westfalen je 180.000 in na področju Baden-Württemberg 130.000 praznih stanovanj.

Od 17. 1. 75 — V tej številki časopisa je podana zanimiva tabela o svetovni proizvodnji furnirja (v 1000 m³):

	1960	1970	1972
Zahodna Nemčija	300	280	240
Jugoslavija	46	200	192
Italija	—	180	180
Španija	21	84	127
Nizozemska	36	84	86
Francija	74	68	67
Vzhod + Sovjetska zveza	273	874	1152
Japonska	84	250	300
Kanada	26	44	32
Brazilija	25	368	395
Filipini	56	140	169
Slonokoščena obala	2	60	70
Kongo	9	61	61
Malezija	3	32	51
Zaire	—	50	50

Od 20. 1. 75 — Zahodna Nemčija v 1974. letu: Izvoz lesa zvišan, uvoz zmanjšan (primerjava z letom 1973).

Izvoz:		
hlodovina listavcev	+ 39 %	
hlodovina iglavcev	+ 115 %	
žagan les listavcev — 418.000 m ³	+ 71 %	
žagan les iglavcev 771.000 m ³	+ 205 %	

Uvoz:		
hlodovina listavcev	— 31 %	
hlodovina iglavcev	— 28 %	
žagan les listavcev — 510.000 m ³	— 28 %	
žagan les iglavcev — 2.700.000 m ³	— 38 %	

— Avstrijski izvoz lesa v novembetu 1974 je manjši:

žagan les iglavcev — november 73	280.664 m ³
žagan les iglavcev — oktober 73	247.033 m ³
žagan les iglavcev — november 74 (— 18 %/oktober 74)	202.563 m ³

Zmanjšan je izvoz žaganega lesa v novembetu v Italijo, Nizozemsko, Jugoslavijo in ostale izven evropske države, v Zahodno Nemčijo je nekoliko povečan, v Švico pa nespremenjen.

Primerjava za obdobje januar—november 1974 z istim obdobjem 1973. leta kaže zmanjšan izvoz za 8,7 %. Po posameznih državah: v Italijo — 6,7 %, Zahodno Nemčijo — 54,5 %, Nizozemsko — 38,8 % in Švico — 13,7 %.

— Statistični podatki o planskih količinah sečenj lesa v Zahodni Nemčiji za obdobje 1971—1975 (v 1000 m³)

	hrast	bukev	s j	bor	skupaj
1971	1.729 (6 %)	6.808 (26 %)	13.886 (52 %)	4.322 (16 %)	26.745 (100 %)
1972	1.528 (6 %)	6.421 (24 %)	14.039 (54 %)	4.184 (16 %)	26.172 (100 %)
1973	1.519 (6 %)	6.346 (24 %)	13.937 (54 %)	4.275 (16 %)	26.077 (100 %)
1974	1.608 (6 %)	6.557 (23 %)	14.188 (51 %)	5.600 (20 %)	27.953 (100 %)
1975	1.597 (6 %)	6.673 (25 %)	14.006 (53 %)	4.350 (16 %)	26.626 (100 %)

Po informacijah, ki jih prinaša »Gradjevinarstvo i industrija gradjevinskog materijala« (od 28. 12. 1974), se pričakuje nadaljnje zmanjšanje gradbene dejavnosti v Švici v 1975. letu. V primerjavi z 1974. letom za več kot 15 %. Recesija v gradbeništvu se bo nadaljevala tudi v letu 1976.

Prispevek domačega trga

Ob zaključku delovnega leta 1974 in ob analizi rezultatov poslovanja, upoštevajoč neštete težave zlasti v pogledu spremnjanja ekonomskih pogojev in ukrepov, ugotavljamo, da se je prodaja na domačem trgu poslužila najuspešnejše metode za plasman blaga iz svojega proizvodnega programa in obvezno izpolnila dokaj uspešno.

Da je temu tako, posredujemo tabelarni pregled o izvršitvi zdanih obvez za leto 1974:

Sortiment	Enota mere	plan letni količ.	realizacija po količ. finančna	% izvršitv po količ.
Zamanje	prm	1.627	2.494	462.329,90 149,2
Sekanci	prm	11.000	23.658	3.705.919,00 215,1
Žagan les s/j	m ³	—	1.171	2.208.088,70 —
st./str. oblage	m ²	120.000	201.848	14.379.112,95 168,2
krila finalna	kom	50.000	28.010	10.760.428,00 56,8
krila za plesk.	kom	50.000	62.930	12.291.328,75 125,9
kompl. vrata fin.	kom	39.600	31.653	21.150.521,95 79,9
kompl. vrata ples.	kom	—	14.338	7.190.657,70 —
vhodna vrata	kom	1.600	2.729	2.881.934,30 170,6
stran. el. z dod.	kom	1.600	931	300.381,00 58,2
garažna dvor.	kom	2.000	634	1.408.994,40 31,7
garažna dvižna	kom	—	300	838.702,00 —
gradbene plošče	m ²	200.000	204.357	31.177.902,05 102,2
zaboji	m ³	1.530	2.202	4.077.171,25 143,9
Iso-Span	kom	710.000	579.949	12.333.440,85 81,7
garaže v paketu	kom	—	5	50.160,00 —
okna-vrata dal.	kom	9.950	5.621	2.780.267,00 56,5
stik -4	kom	—	205	71.750,00 —
lesna moka	kg	—	147.685	292.742,20 —
Planirano				107.837.760,00
Realizirano				128.261.832,00 118,2

Stopajoč v novo delovno leto se že v samem začetku porajajo novi problemi, s katerimi se bomo srečevali vedno pogosteje.

Problemov, katerih ni malo, smo se lotili že v mesecu januarju in sicer pri sestavi letnih in mesečnih planov. Pri sestavi plana prodaje za mesec januar se nismo mogli poslužiti običajnih metod, t. j. uporabiti za osnovo planiranja realizirane količine v januarju preteklega leta, povečane za 20 %.

Iz prikaza lanskoletne realizacije po vrednosti za mesec januar ugotavljamo, da smo uspeli plasirati naše izdelke v skupni vrednosti 5.489.293.— din. Za mesec januar

Pospešiti sodelovanje med proizvodnjo in potrebam trga

Velikokrat se zgodi, da vidiš in sliši raznovrstne reklame po TV, radiu in dnevnem časopisu, vendar, ko se odločiš, da kupis tudi ali oni artikel, obletaš nič karliko trgovin brez uspeha. Uspeh je izostal, ker ponujanega izdelka še ni na trgu.

Slični problemi se dogajajo tudi pri nas v našem TOZD in OZD. Velikokrat razstavljamo naše nove izdelke: vrata, pohištvo, ipd. po raznih sejmih; jih pa kupec hoče kupiti, jih nali pa mora nanje čakati mesec ali več.

Dospela naročila so pogojena z roki odpreme. Zgodi se, da naročenih vrat nimamo na zalo-

jo potem solidnejšega proizvajalca.

Upam, da nam je vsem dobro poznana situacija na jugoslovanskem tržišču — prenasičenost z artiklom naše proizvodnje. Obstojče tovarne razširjajo svoje kapacitete, gradijo se nove tovarne vrat. Kam s takšno količino stavbnega pohištva ni le samo vprašanje, ampak problem.

Potrebo bo navezati stike z gradbenimi podjetji, ki bodo v glavnem postali največji potrošniki, če upoštevamo dejstvo, da je zasebna gradnja v upadanju.

Preorientacija na gradbenike kot potrošnike naših vrat, nam bo narekovalo potrebo po spre-

gi — potrebo jih je izdelati in dostikrat se odpremih rokov ne držimo, izjema so le roki izdelave in odpreme pri izvozu. Posledica neizpoljenih dobavnih rokov je odpoved naročila in analogno kopiranje zalog. Povečanje zaloge zaradi odpovedane naročila standardnih dimenzij še ni tako kritično, kot je pri nestandardnih dimenzijah. Le-te se potem prekladajo po skladnišču in otežkočajo delo v njem. Pa ne samo to, problem je komu te izvenstandardne dimenzijske prodati. Ker se ne držimo odpremih rokov, zgubljamo zaupanje pri kupcih, ki si poišče-

minjanju našega programa. Večina njih imajo posebne zahteve pri izvedbi, česar pri normalni prodaji trgovski mreži nismo bili vajeni. Vzemimo samo primer nadsvetlobe. Mi tega ne izdelujemo, niti se sedanj izdelek temu ne da prilagoditi, razen pri vratih sistema BLE.

Ne samo razvojni oddelki DO, ampak tudi proizvodnjo in prodajni oddelki — skratka vse nas čaka dosti težav, ki jih bomo morali premagati in jih tudi bomo, če bo reševanje temeljilo na korenitem delu in medsebojnem razumevanju.

Branko Urh

Občani v krajevni skupnosti

(Nadaljevanje s 6. strani)

Finančna komisija

Žab Ivan, predsednik, člani — Sodja Andrej, Vidmar Uroš, Pangeršič Štefan, Bajt Franc.

Komisija za socialno varstvo

Žvan Jože, predsednik, člani — Vidmar Jože, Fister France, Jaka Bahun, Bajt Anica.

Odbor za varstvo interesov občanov

Rozman Anton, predsednik, člani — Benčina Ivo, Kovačevič Silvo, Mencinger Janez, Rozman Stanko.

Poravnalni svet

Logar Alojz, predsednik, člani — Mencinger Franc, Iskra Stanko, Zupanc Anton, Kristan Heda.

Skupščina je imenovala tudi člane Ljudske obrambe in civilne zaščite.

Na področju krajevne skupnosti pa sta bili izvoljeni na javnih volitvah tudi dve delegaciji, in sicer:

Delegacija krajevne skupnosti

Šiljar Janez, predsednik, člani — Sodja Andrej, Stušek Janko, Kavčič Janko, Mencinger Janez, Žnidar Alojz, Rožič Boris, Langus Franci, Leban Marica, Kobal Nande, Cerkovnik Andrej.

Delegacija samoupravnih interesnih skupnosti

Bahun Jaka, Bajt Franc, Bolčina Franci, Čuden Vinko, Dobravec Stanko, Kovačič Janko, Ogrin Franc, Repinc Franc, Stušek Janko, Vidmar Uroš, Vojvoda Franc, Žvan Jože.

Vse delegacije samoupravnih interesnih skupnosti iz krajevnih

skupnosti Bohinjska Bistrica, Stara Fužina, Srednja vas in Gorjuške-Koprivnik so ustanovile konferenco delegacij, ki jo vodi Škantar Janez iz Srednje vasi.

Naloga krajevnih skupnosti v Bohinju v bodoče je, da formirajo vaške odbore, ki bi bili nosilci dela iz področja interesov občanov posameznih vasi, ker bo na tak način delo krajevnih skupnosti lažje in bolj učinkovito.

Vsekakor pa je glavna naloga skupščine oz. sveta krajevne skupnosti, da v najkrajšem času sprejme program dela kakor tudi program financiranja začrtanih planov. Izhodišč za financiranje krajevnih skupnosti so delno že poznana, konkretnih zaključkov pa še ni, zato je naša KS kakor tudi druge v velikih dilemah, kako letošnje leto sprijemiti programe dela, ko pa še ni znano niti kdo niti koliko sredstev bo pridobljenih v te namenosti, treba pa bo zadevo pohititi, saj je sedaj čas, da se po kažejo vse dobre lastnosti dobro organizirane krajevne skupnosti.

J. Žitnik

Člani uredniškega odbora:

Robič Ivan, glavni urednik

Jeglič Silva, tehnični urednik

Žitnik Janez, Pretnar Jasna, Trojar Andrej, Mencinger Franc, Kraigher Ciril

OGNJENI ZUBLJI

Iz letne konference

Dne 12. januarja letos smo se gasilci IGD »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica zbrali na letni konferenci. Na konferenco smo povabili zastopnike IGD LIP Bled, zastopnike bližnjih društev, zastopnika občinske gasilske zveze ter zastopnike podjetja LIP Bled (kateri pa se konference niso udeležili).

Tema razgovorov je bila v glavnem preventiva v tovarni, izobraževanje in priliv novih kadrov, ter nabava dodatne opreme in orodja, ki so nam potrebni. Iz podanih poročil je bilo razvidno, da smo bili zelo samokritični in kritični — včasih še preveč. Vendar je razprava pokazala, da ni vse tako črno, kot je bilo poudarjeno.

Iz poročila predsednika je razvidno, da se je preventiva v tovarni napram letu 1973 izboljšala, seveda nismo pa še dosegli tiste stopnje kot bi jo morali. V bodoče bomo morali vsi — ne samo gasilci polagati več pozornosti na kajenje v oddelkih, strogo se pridrževati napotkov nadrejenih in službujočih gasilcev. Vsak zaposlen naj bo seznanjen z delovanjem ročnih gasilnih aparativ in naj zna delati tudi z ostalimi orodji in opremo. Vsi moramo misliti na varnost kajti to je naš kos kruha, ki ga ne smemo zaradi malomarnosti izgubiti.

Pokop Pusta

Prinesli smo vam moža, kateremu sapa je pošla. Ni Matildi bil užor, napravil si je salamor.

Vsled žene ni to mož napravil, se z drugo tud ni on ongavil. V seksu ženi bil je vzor, sploh ni blo videt, da b bil nor.

Stanovanja nismo mu kos bli dat, kar v fabrk moral je ležati, pa tako ga gor je gnalo, da nam druga ni kazalo, kot zlo fer ljudi poiskati in pač nekje ga pokopati.

A malo pa nas le skrbi — ker še mrliske veže ni, kje bi naša medicina, prerezala ga dol do klina.

Ce ni zato si živiljenje vzel, ker čakal teden čisto cel v naši ljubi ambulanti, kjer najprav pravijo kar avanti. Seveda izvoljeni na zadnja vrata revez pa naj zunaj čaka.

Pri obdukciji se morda bo znalo, ce ni le to v obtup ga gnalo, ni sprane v hal nobene več, da bi odložil vrata preč.

Tud žaga ga je mal skrbela, teh štosov že krdeala cela desk od kraja useh vrst navličal štet b'se jih živ krst.

Si misli to zdaj več ni šala, bo kuzla skor nam v rit skakala, se SOZD morda lahko nas reši, sestavljeni ki zdaj smo v preši, ce nož si bo izmislil tak, da rezal kruh bi vsem enak. Potem ta mož morda čez leto, pokopan bo kod vsako leto.

Na konferenci smo se dogovorili, da bomo organizirali za vsakega novosprejetega člena obvezna predavanja, kjer se bo seznanil z delom gasilstva, njegovo nalogi, s preventivnimi posagi v tovarni in delom z ročnimi gasilnimi aparati.

Gasilski aparati morajo biti vedno usposobljeni

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

JANEZA PRETNARJA

se iskreno zahvaljuje vsem sodelavcem TOZD BLED in gasilcem IGD TOZD BLED za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Marija Trpin in Bernarda Pretnar

Kvalifikacijska struktura zaposlenih 1. 1. 1975

	NK	PK	K	NS	VK	SS	VIŠ	VIS	skupaj
TOZD Bohinj	97	143	112	4	9	22	5	—	392
TOZD Bled	66	105	84	8	5	16	2	1	287
TOZD Mojstrana	8	18	15	2	—	1	—	1	45
TOZD Podnart	22	26	5	2	1	2	—	—	58
TOZD Trgovina	—	2	—	2	1	1	—	—	6
Skupne službe	2	3	6	9	3	35	7	12	77
SKUPAJ	195	297	222	27	19	77	14	14	865

KRONIKA

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC JANUAR 75

TOZD »Tomaž Godec«	391 + 8	vajencev
Boh. Bistrica	285 + 13	vajencev
TOZD Bled	45 + 1	vajenec
TOZD Mojstrana	57	
TOZD Podnart	6	
TOZD Trgovina	78	
DSSS	862 + 22	vajencev

Togo

Zaželeno je tudi, da vsak mlad član kolektiva, v kolikor ni drugje včlanjen v gasilstvo, postane aktiven član našega društva.

V zimski sezoni 1974—75 bomo organizirali za vse, ki še nimajo ustrezne znanja tečaj za izprašane gasilce.

Ugotovili smo, da je ena motorna brizgalna premalo za tako velik objekt in bomo v tem letu nabavili še eno.

V glavnem je konferenca potekala po predvidenem dnevnom redu. Razprava je bila konstruktivna in plodna tako da smo iz nje lahko naredili zelo pozitivne zaključke.

Na pomoč!

Jaka